

Warszawa, 15.03.2018 r.

SYTUACJA NA RYNKU PRACY OSÓB MŁODYCH W 2017 ROKU

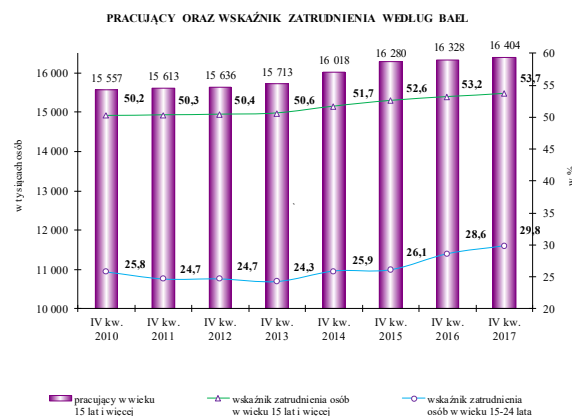
I. Aktywność Ekonomiczna Ludności Polski (BAEL)¹

W IV kwartale 2017 r. aktywnymi zawodowo pozostawało 56,2% ludności w wieku 15 lat i więcej, tj. o 0,1 p. p. mniej niż w IV kwartale 2016 r.

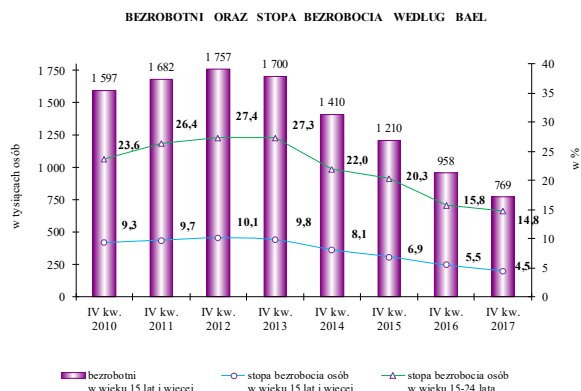
Wysoki poziom bierności zawodowej warunkowany jest przede wszystkim **niską aktywnością młodzieży (35,0%), co wynika z przedłużania wejścia na rynek pracy przez osoby młode z uwagi na kontynuowanie nauki**. Zatem tylko co trzeci młody człowiek był aktywny zawodowo, podczas gdy aktywność osób w wieku 25-34 lata wynosiła 84,4%, a w wieku 35-44 lata 87,0%.

W IV kwartale 2017 r. biernymi zawodowo było 2 446 tys. młodych ludzi w wieku 15-24 lata i stanowili oni 18,3% wszystkich biernych zawodowo (13 402 tys. osób). W porównaniu do IV kwartału 2016 r., w grupie biernych zawodowo w wieku 15-24 lata, odnotowano spadek o 166 tys. osób, tj. o 6,4%.

Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 15 lat i więcej wzrósł w IV kwartale 2017 r. do 53,7% (tj. o 0,5 p. p. w porównaniu do IV kwartału 2016 r.). **Wśród osób w wieku 15-24 lata wskaźnik zatrudnienia wyniósł 29,8%**, i w porównaniu do IV kwartału 2016 r. zwiększył się o 1,2 p. p.

Stopa bezrobocia młodzieży wyniosła w IV kwartale 2017 r. 14,8% i przeszła 3-krotnie przewyższała wartość charakteryzującą populację w wieku 15 lat i więcej (4,5%), niemniej jednak należy podkreślić, że w IV kwartale 2017 r. odnotowano spadek stopy bezrobocia wśród młodych aż o 1,1 p. p. w porównaniu do IV kwartału 2016 r. Dla porównania stopa bezrobocia osób w wieku 15 lat i więcej zmalała o 1,0 p. p. Pomimo spadku wskaźnik stopy bezrobocia młodych jest najwyższy w porównaniu z pozostałymi grupami wiekowymi ludności.

Należy dodać, że jakkolwiek wskaźnik bezrobocia młodzieży pozostaje zdecydowanie wyższy niż ludności w wieku 15 lat i więcej, to Polska nie stanowi tu wyjątku. Sytuację taką obserwuje się w większości krajów UE.

¹ Kwartałna informacja o rynku pracy w IV kwartale 2017 r., GUS, Warszawa 23.02.2018 r.

Od III kw. 2012 r. do uogólniania wyników badania BAEL na populację generalną zastosowano dane o ludności Polski w wieku 15 lat i więcej, pochodzące z bilansów opracowanych na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011. Nastąpiły również zmiany metodologiczne, mające na celu dostosowanie populacji objętej badaniem do zaleceń Eurostat. W związku z wprowadzonymi zmianami prezentowane wyniki BAEL nie są w pełni porównywalne z wynikami badań z lat poprzedzających 2010 r.

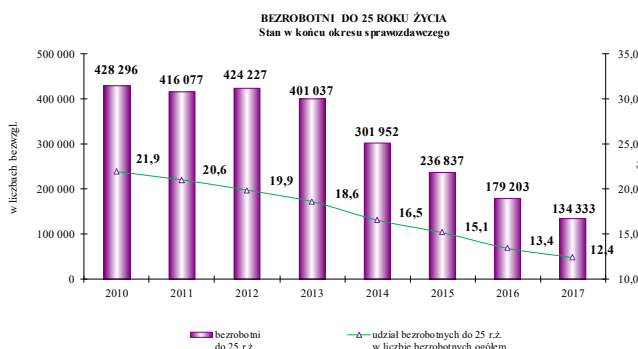
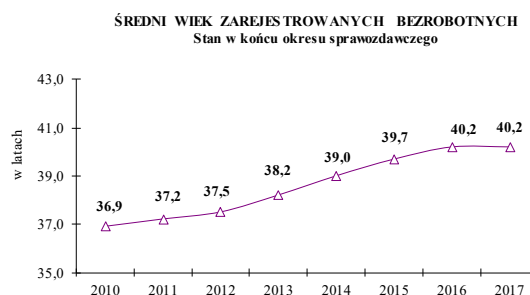
II. Bezrobocie rejestrowane²

Na mocy przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tj. Dz. U. z 2017 poz. 1 065 z późn. zm.) m.in. osoby bezrobotne do 30 r. ż. mają status osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy i związku z tym pierwszeństwo do korzystania z programów specjalnych.

Poziom bezrobocia osób do 25 roku życia

Średni wiek zarejestrowanych bezrobotnych w końcu 2017 r. wyniósł 40,2 lat i pozostał na poziomie sprzed roku. W najbliższych latach należy spodziewać się dalszego wzrostu wieku zarejestrowanych w urzędach pracy bezrobotnych ze względu na starzenie się społeczeństwa. Wraz ze zmianami w strukturze wiekowej ludności następowały zmiany struktury bezrobotnych.

W latach 1993-1995 w urzędach pracy zarejestrowana była najwyższa liczba młodych osób – powyżej 900 tys., przy czym w niektórych kwartałach przekraczała 1 mln osób. Wówczas też wysokie były udziały młodych w ogólnej

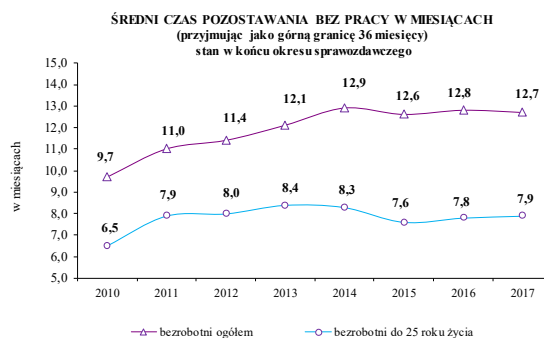

W kolejnych latach poziom bezrobocia młodych wahał się, istotny wzrost nastąpił w 2009 r., ale od 2013 r. obserwujemy tendencję spadkową i zmniejsza się udział młodych w strukturze zarejestrowanych. **Na koniec 2017 r. zarejestrowanych było 134,3 tys. bezrobotnych do 25 r. ż. (spadek o 25,0% w porównaniu do stanu z końca 2016 r.), a ich udział w liczbie bezrobotnych ogółem wyniósł 12,4%. Oznacza to, że tylko co 8 bezrobotny był w omawianej grupie wiekowej, podczas gdy do końca 2000 r. co 3 bezrobotny.**

W końcu 2017 r. najwięcej młodych bezrobotnych miało wykształcenie policealne i średnie zawodowe – 37,4 tys. osób (27,8% ogółu bezrobotnych do 25 r. ż.). Młodych z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i poniżej było 60,3 tys. osób (44,9%). Wykształcenie średnie ogólnokształcące posiadało 27,3 tys. młodych (20,3%), wyższe zaś 9,4 tys. osób (7,0%).

Zarówno wiek jak i poziom wykształcenia wpływają na czas pozostawania bez pracy. **Średni czas pozostawania bez pracy w końcu 2017 r. dla bezrobotnych ogółem wyniósł 12,7 miesiąca** i był o 0,1 miesiąca krótszy niż w końcu 2016 r. Młodzi pozostawali bez pracy dużo krócej, bo 7,9 miesiąca wobec 7,8 miesiąca w końcu 2016 r.

Wśród młodych do 25 r. ż. dominowały osoby poszukujące pracy od 1 do 3 miesięcy –

² Dane pochodzą z miesięcznego sprawozdania MRPiPS-01 o rynku pracy, załącznika 1 „Bezrobotni oraz poszukujący pracy według czasu pozostawania bez pracy, wieku, poziomu wykształcenia i stażu pracy”, załącznika 3 „Bezrobotni oraz poszukujący pracy oraz wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej według zawodów i specjalności” i załącznika 5 „Bezrobotni oraz poszukujący pracy zamieszkali na wsi według czasu pozostawania bez pracy, wieku, poziomu wykształcenia i stażu pracy”.

39,7 tys. osób (29,5% ogółu bezrobotnych do 25 r. ż.) oraz od 3 do 6 miesięcy – 25,7 tys. osób (19,1%). Najmniej liczną grupę stanowiły osoby poszukujące pracy powyżej 24 miesięcy – 12,5 tys. osób (9,3%).

Czas pozostawiania bez pracy wzrasta wraz z wiekiem bezrobotnych i obniża się wraz z podnoszeniem się poziomu wykształcenia. Świadczy to o tym, że bardziej narażone na długotrwałe pozostawianie bez pracy są osoby starsze oraz posiadające niskie kwalifikacje zawodowe.

Najczęściej podnoszonym argumentem w kontekście bezrobocia młodzieży jest brak doświadczenia zawodowego. W końcu 2017 r. wśród zarejestrowanych bezrobotnych do 25 r. ż. najliczniejszą populację stanowiły osoby bez stażu pracy – 55,4 tys. osób (41,2% młodych bezrobotnych), następnie bezrobotni ze stażem do 1 roku – 45,1 tys. osób (33,6%) oraz od 1 do 5 lat – 32,9 tys. osób (24,5%). Z tego względu młodzi 2-krotnie rzadziej niż starsi mają prawo do otrzymania zasiłku dla bezrobotnych.

W końcu 2017 r., prawo do zasiłku posiadało 8,4 tys. osób do 25 r. ż., co stanowiło 6,3% ogółu zarejestrowanych w tej kategorii wiekowej. Liczba ta w odniesieniu do stanu z końca 2016 r. spadła o 2,5 tys. osób (tj. o 22,6%). Wśród bezrobotnych ogółem prawo do zasiłku posiadało 14,8%.

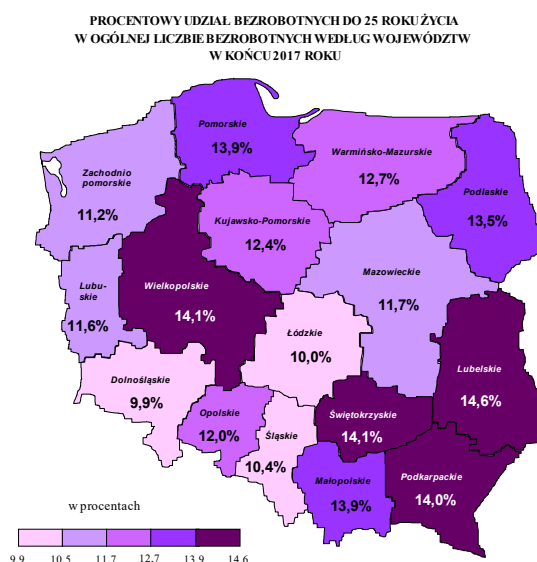
Istotny wpływ na strukturę bezrobocia młodych mają zachodzące zmiany demograficzne oraz wzrost możliwości i zainteresowania podejmowaniem dalszej nauki. Nadal wysoka liczba młodych ludzi podejmuje studia wyższe i tym samym zarówno wśród ludności ogółem, jak i w poszczególnych grupach ze względu na aktywność ekonomiczną, wzrasta odsetek osób legitymujących się dyplomami wyższych uczelni. Tym samym również w strukturze bezrobotnych odsetek osób z wyższym wykształceniem, z roku na rok, wzrasta. W końcu 1999 r. wyższe wykształcenie posiadało ok. 2% bezrobotnych, a w końcu 2017 r. – 13,8%. Wśród młodych odsetek osób legitymujących się dyplomami wyższych uczelni wyniósł 7,0% w końcu 2017 r. Nie ma możliwości porównania z 1999 r. ponieważ dane nt. struktury młodych bezrobotnych są gromadzone od 2005 r., kiedy to wśród młodych bezrobotnych dyplomy wyższych uczelni posiadało 5,5%.

Terytorialne zróżnicowanie bezrobotnych do 25 roku życia

Liczba bezrobotnych do 25 r. ż., jak również zmiany poziomu bezrobocia w tej grupie, kształtowały się na różnym poziomie w poszczególnych województwach i powiatach.

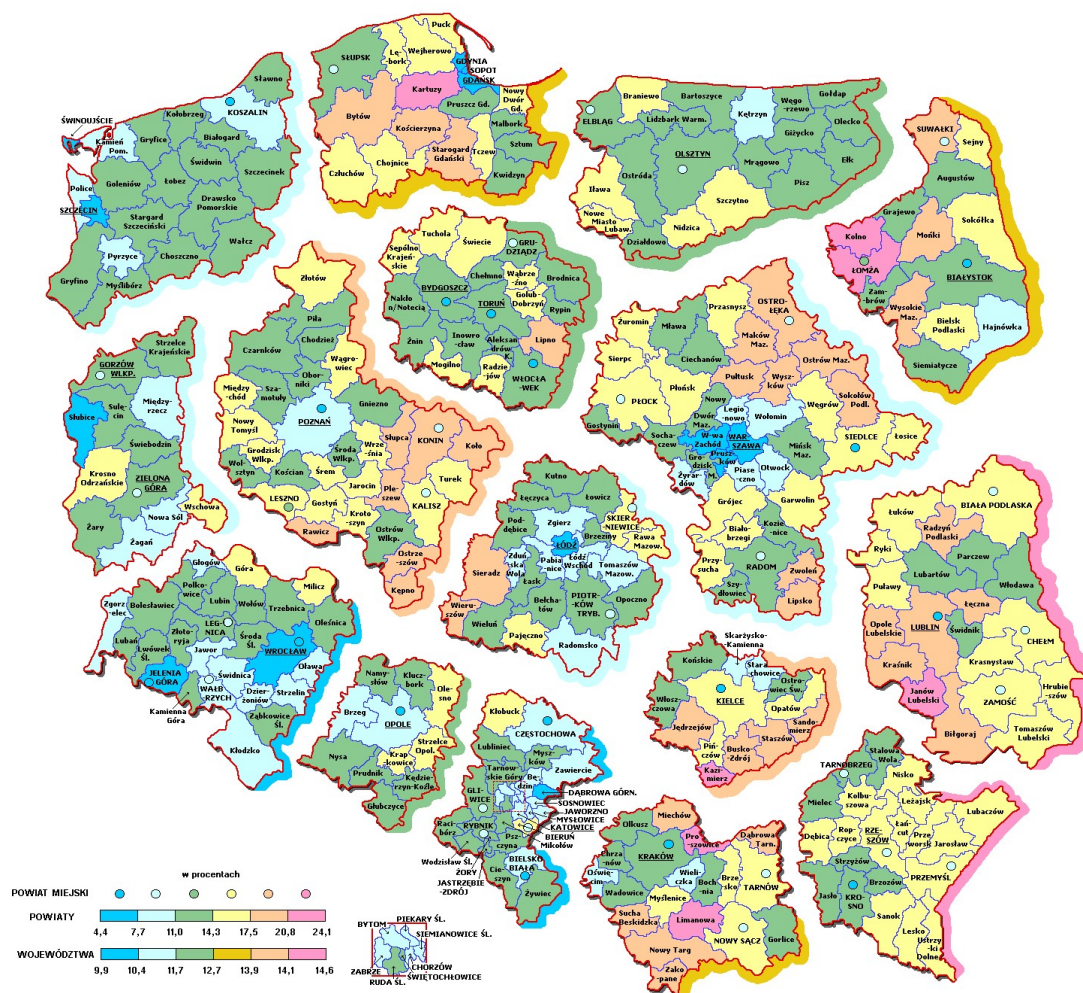
W końcu 2017 r. najwyższą liczbę bezrobotnych do 25 r. ż. odnotowano w województwach: mazowieckim (18,0 tys. osób), podkarpackim (12,8 tys.), lubelskim (11,9 tys.), małopolskim (11,0 tys. osób) i kujawsko-pomorskim (10,1 tys.). Z kolei najniższa liczba bezrobotnych w omawianej grupie wiekowej wystąpiła, podobnie jak w przypadku rozkładu liczby bezrobotnych ogółem, w województwach: lubuskim (2,8 tys. osób) i opolskim (3,1 tys. osób). Należy zauważyć, że w 2017 r. w porównaniu do 2016 r., spadek liczby młodych bezrobotnych odnotowano we wszystkich województwach, najwyższy w mazowieckim (o 5,2 tys., tj. o 22,3%), małopolskim (o 4,3 tys., tj. o 28%) i kujawsko-pomorskim (o 4,0 tys., tj. o 28,6%).

Rozpiętość odsetka bezrobotnych do 25 r. ż. w ogólnej liczbie zarejestrowanych kształtowała się w przedziale od 9,9% w województwie dolnośląskim do 14,6% w województwie lubelskim, a więc wyniosła 4,7 p. p. wobec 5,5 p. p. w końcu 2016 r.

Zauważyć należy, że terytorialne zróżnicowanie jest stałą cechą polskiego rynku pracy i wynika zarówno z nierównomiernego rozwoju społeczno – gospodarczego regionów, jak i ich położenia geograficznego. W przypadku osób młodych dodatkowo nakładają się na to czynniki demograficzne.

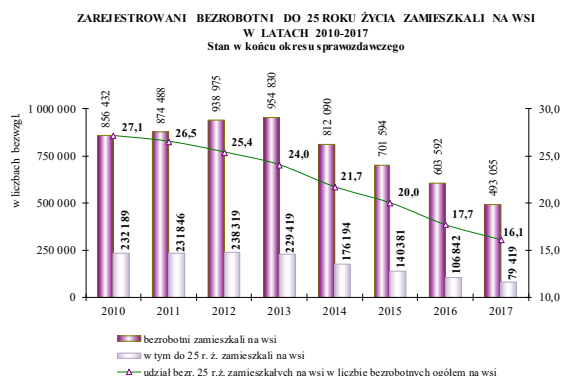
Udział osób do 25 roku życia w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych według stanu w końcu 2017 r.

Wyszczególnienie	Poziom województw		Poziom powiatów	
	2016 r.	2017 r.	2016 r.	2017 r.
Najwyższa wartość w %	16,0	14,6	27,5	24,1
Najniższa wartość w %	10,5	9,9	4,0	4,4
Różnica pomiędzy wartością najwyższą i najniższą w punktach procentowych	5,5	4,7	23,5	19,7

Terytorialne zróżnicowanie rozkładu bezrobocia według wieku z pewnością uzależnione jest od struktury wiekowej ludności zamieszkałej na danym terenie. **W przypadku powiatów zróżnicowanie to jest jeszcze wyższe niż na poziomie województw i w końcu 2017 r. wyniosło 19,7 p. p.** Na poziomie powiatu najniższe udziały osób młodych notowano w M. St. Warszawa (4,4%), M. Wrocław (4,6%) oraz M. Koszalin i M. Szczecin (po 5,5%), zaś najwyższe w powiatach: kazimierskim (24,1%), kolneńskim (23,3%) i proszowickim (23,0%). Związane jest to m.in. z większymi możliwościami znalezienia zatrudnienia w dużych miastach, przez młode i najczęściej dobrze wykształcone osoby.

Bezrobotni do 25 roku życia według miejsca zamieszkania

W końcu 2017 r. w ewidencji bezrobotnych znajdowało się 79,4 tys. osób do 25 r. ż. zamieszkałych na wsi (tj. 16,1% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych zamieszkałych na wsi) **i 54,9 tys. zamieszkałych w mieście** (9,3% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych zamieszkałych w mieście). Powyższe oznacza, że młodym ludziom na wsi trudniej jest znaleźć pracę. W odniesieniu do stanu z końca 2016 r. liczba młodych bezrobotnych zamieszkałych na wsi zmniejszyła się o 27,4 tys. osób, tj. o 25,7%, a liczba młodych bezrobotnych zamieszkałych w mieście zmalała o 17,4 tys. osób tj. o 24,1%.

W końcu 2017 r. na wsi, na 100 bezrobotnych młodych mężczyzn, przypadają 144 bezrobotne kobiety do 25 r. ż., w mieście 164.

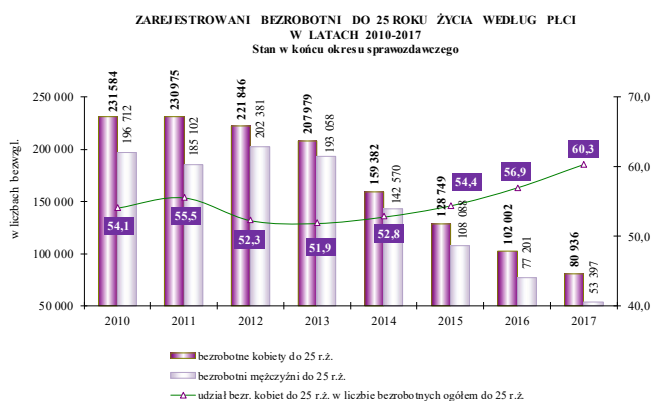
Najwięcej bezrobotnych do 25 r. ż. zamieszkałych na wsi, było zarejestrowanych w następujących województwach: mazowieckim – 11,3 tys. osób (16,2% ogółu bezrobotnych zamieszkałych na wsi w tym województwie), podkarpackim – 9,4 tys. osób (16,5%), lubelskim – 8,4 tys. osób (18,9%), najmniej zaś w województwach: lubuskim – 1,5 tys. osób (13,5%), i opolskim – 1,7 tys. osób (13,8%).

Bezrobotni do 25 roku życia według płci

Wśród osób bezrobotnych ogółem, jak również wśród bezrobotnych do 25 r. ż., przeważają kobiety. **W końcu 2017 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 80,9 tys. młodych kobiet (tj. 60,3% zarejestrowanych bezrobotnych do 25 r. ż.).** Wśród bezrobotnych ogółem udział kobiet wyniósł 55,1%.

Współczynnik feminizacji wśród młodych wyniósł w końcu 2017 r. – 152 (w końcu 2016 r. – 132), był więc wyższy niż dla bezrobotnych ogółem – 122.

W końcu 2017 r., w porównaniu do stanu z końca 2016 r., przy spadku liczby bezrobotnych do 25 r. ż. o 44,9 tys. osób (tj. o 25,0%), liczba bezrobotnych kobiet w omawianej grupie wiekowej zmniejszyła się o 21,1 tys. osób (tj. o 20,7%). Spadek wystąpił również wśród bezrobotnych mężczyzn do 25 r. ż. i wyniósł 23,8 tys. osób, tj. 30,8%.

Młode kobiety legitymują się wyższym poziomem wykształcenia niż mężczyźni, a mimo to są bardziej narażone na długotrwałe bezrobocie. W końcu 2017 r. wśród zarejestrowanych młodych kobiet wyższe wykształcenie posiadało 8,4% (tj. 6,8 tys. kobiet), a 43,3% (tj. 35,0 tys. kobiet) miało wykształcenie zasadnicze zawodowe lub niższe. Wśród młodych bezrobotnych mężczyzn proporcje te wynosiły odpowiednio 4,8% i 47,2%. Wykształceniem policealnym i średnim zawodowym oraz średnim ogólnokształcącym legitymowało się 48,3% młodych bezrobotnych kobiet (tj. 39,1 tys. osób) i 47,9% młodych bezrobotnych mężczyzn (tj. 25,6 tys. osób).

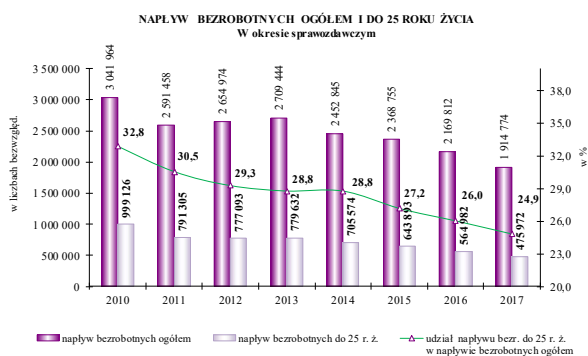
W końcu 2017 r., o ile w liczbie bezrobotnych do 25 r. ż., kobiety stanowiły 60,3% zarejestrowanych, to w grupie młodych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy było 80,5% kobiet, a wśród młodych bezrobotnych, którzy najdłużej oczekiwali na podjęcie zatrudnienia

(ponad 2 lata) – 82,7%. Bez pracy powyżej 24 miesięcy pozostawało 12,7% zarejestrowanych młodych kobiet (10,3 tys. osób) i 4,0% zarejestrowanych mężczyzn (2,2 tys. osób).

Na koniec 2017 r. kobiety do 25 r. ż. pozostawały w ewidencji urzędów pracy 9,7 miesiąca, a mężczyźni – 5,1 miesiąca, co potwierdza, że czas pozostawania bez pracy młodych kobiet jest dłuższy niż mężczyzn.

Bilans bezrobotnych do 25 roku życia

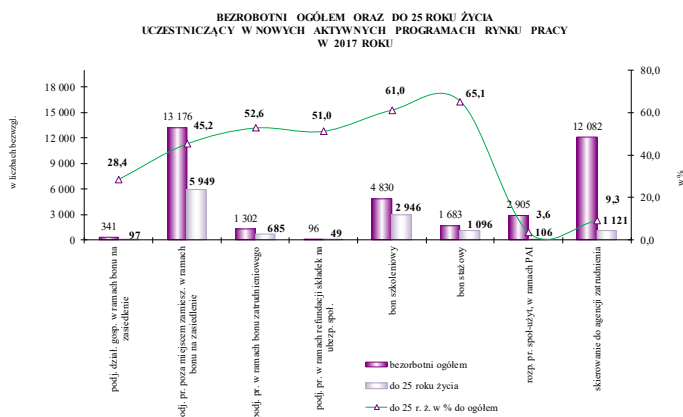
W 2017 r. w urzędach pracy zarejestrowało się 476 tys. osób do 25 r. ż. (tj. 24,9% napływu do bezrobocia ogółem), z tego po raz pierwszy zarejestrowało się 185,4 tys. młodych, a po raz kolejny 290,5 tys. osób. W porównaniu do roku 2016 odnotowano spadek rejestracji wśród młodych o 89,0 tys. osób, tj. o 15,8%.

W 2017 r. z ewidencji bezrobotnych wyłączono 489,8 tys. osób do 25 r. ż., tj. o 92,5 tys. osób mniej niż w 2016 r. (spadek o 15,9%). Najczęstszą przyczyną wyłączeń były podjęcia pracy (47,5% odpływu tej populacji), niepotwierdzenia gotowości do pracy (19,5%) oraz rozpoczęcia stażu (13,6%).

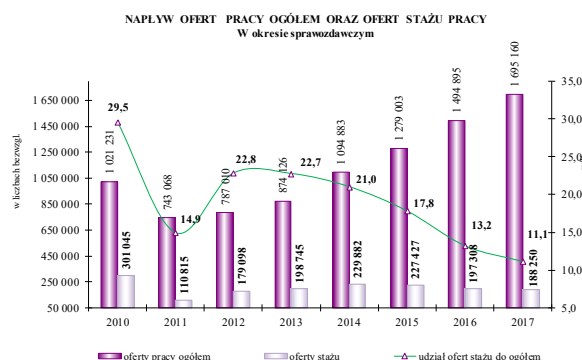
W 2017 r. pracę podjęło 232,4 tys. osób do 25 r. ż. (spadek o 16,8% w porównaniu do 2016 r.), prace niesubsydiowane podjęło 169,2 tys. młodych osób (spadek o 21,6%), natomiast **w ramach subsydiowanych miejsc pracy zatrudniono 63,2 tys. młodych (spadek o 0,5%).**

W całym 2017 r. aktywnymi programami rynku pracy objęto 143,9 tys. młodych bezrobotnych wobec 153 tys. przed rokiem. Zatem w ciągu roku liczba zaktywizowanych młodych bezrobotnych zmalała o 9,1 tys. osób, czyli o 5,9%. **Oso- by młode w ogólnej liczbie bezrobotnych stanowiły 12,4%, a wśród zaktywizowanych 29,7%, zatem 17,3 p. p. więcej.** Najczęściej młodzi bezrobotni rozpoczynali staż u pracodawcy, w których uczestniczyło 66,7 tys. osób, szkolenia natomiast rozpoczęło 12,8 tys. osób. Ponadto 63,2 tys. młodych rozpoczęło prace subsydiowane, w tym 7,6 tys. otrzymało dotację na podjęcie działalności gospodarczej, 6,7 tys. osób podjęło prace interwencyjne, a 6,5 tys. osób podjęło pracę w ramach refundacji kosztów wyposażenia i doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego.

W 2017 r. z nowych form aktywizacji wprowadzonych nowelizacją ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, skorzystało 12,0 tys. osób do 25 r. ż., (29,8% ogółu bezrobotnych, którzy skorzystali z tych form), w tym blisko 1,1 tys. młodych rozpoczęło staż w ramach bonu stażowego, 2,9 tys. rozpoczęło szkolenie w ramach bonu szkoleniowego, a przeszło 5,9 tys. podjęło pracę poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie. Ponadto 0,7 tys. młodych bezrobotnych podjęło pracę w ramach bonu zatrudnieniowego, a 97 młodych podjęło działalność gospodarczą w ramach bonu na zasiedlenie.

Na ogólną liczbę 1 695,2 tys. ofert pracy zgłoszonych w 2017 r. do urzędów pracy –

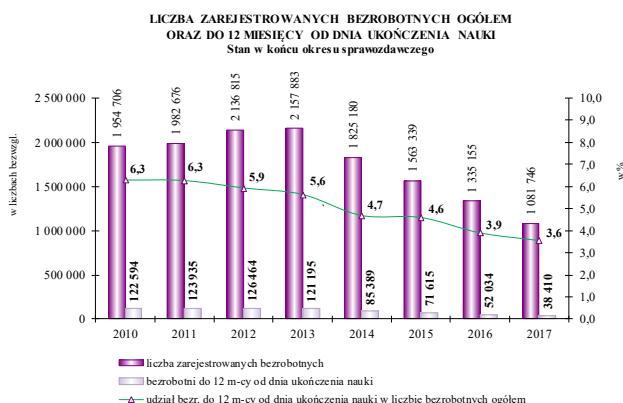
188,3 tys. ofert dotyczyło stażu pracy. Z liczby zgłoszonych ofert stażu pracy – 50,4 tys. pochodziło z sektora publicznego (26,8% ofert stażu), a 137,8 tys. ofert stażu zgłosił sektor prywatny (73,2%). Oferty stażu stanowiły 11,1% wszystkich ofert, które pracodawcy zgłosili w 2017 r. **W porównaniu do 2016 r. wzrosła wyłącznie ilość ofert pracy niesubsydiowanej o 216,1 tys. ofert, tj. o 20,1%, przy spadku ofert pracy subsydiowanej o 15,8 tys. ofert, tj. o 3,7%,** w tym liczba ofert stażu spadła o 9,1 tys. ofert, tj. o 4,6%.

W końcu 2017 r. w urzędach pracy pozostawało 1,6 tys. niewykorzystanych ofert stażu, tym samym propozycje stażu stanowiły 2,4% wszystkich ofert niewykorzystanych w końcu roku.

Bezrobotni w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki

Specyficzną grupę młodzieży stanowią absolwenci, czyli osoby w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki.

W latach 1998-2001 liczba bezrobotnych absolwentów z roku na rok zwiększała się. Spadek

bezrobocia absolwentów, po raz pierwszy od kilku lat, odnotowany został w końcu 2002 r. i wyniósł 7,7%, podczas gdy liczba bezrobotnych ogółem zwiększyła się o 3,3% w odniesieniu do stanu z końca 2001 r. Notowany w kolejnych latach spadek liczby bezrobotnych absolwentów utrzymał się do końca 2007 r., kiedy to zarejestrowanych było 72,2 tys. bezrobotnych absolwentów. Jednak w następnych latach z roku na rok nieprzerwanie liczba bezrobotnych absolwentów wzrastała. W końcu 2008 r. wzrost wyniósł 7,8% w porównaniu do 2007 r., zaś w końcu 2009 r. w urzędach pracy zareje-

strowanych było 120,3 tys. absolwentów i wzrost w stosunku do 2008 r. wyniósł aż 54,5%. Również w latach 2010-2012 liczba bezrobotnych absolwentów zwiększała się, choć dużo wolniej, by począwszy od 2013 r. zacząć maleć. **W końcu 2017 r. zarejestrowanych było 38,4 tys. absolwentów i w porównaniu do roku poprzedniego było to o 13,6 tys. osób mniej (spadek o 26,2%).**

Na koniec 2017 r. najwięcej bezrobotnych w omawianej kategorii zarejestrowanych było w województwach: mazowieckim – 5,0 tys. osób, podkarpackim 4,2 tys. osób, małopolskim i lubelskim po 3,7 tys. osób. Najmniej bezrobotnych absolwentów było w lubuskim 0,7 tys. osób i opolskim 0,9 tys. osób, co związane jest z rozkładem liczby bezrobotnych ogółem.

Spadek liczby bezrobotnych absolwentów w skali roku odnotowano we wszystkich województwach, najwyższy w małopolskim (o 1,5 tys.), mazowieckim (o 1,4 tys.), śląskim (o 1,3 tys.) oraz podkarpackim i kujawsko-pomorskim (po 1,2 tys.).

Odsetek bezrobotnych absolwentów w liczbie bezrobotnych ogółem w końcu 2017 r. wyniósł 3,6%, i był najniższy od wielu już lat, a rozpiętość tego wskaźnika kształtowała się w przedziale od 4,7% w województwie małopolskim do 2,5% w województwie zachodniopomorskim (wyniosła 2,2 p. p. wobec 2,6 p. p. w końcu 2016 r.).

W końcu 2017 r. wśród zarejestrowanych bezrobotnych absolwentów, najmniej było osób posiadających zawody mieszczące się w grupie siły zbrojne (6 osób) oraz przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy (80 osób), najwyższy natomiast był odsetek absolwentów wśród osób bezrobotnych posiadających zawody mieszczące się w grupie specjalistów (8,5 tys. osób, tj. 8,0% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych w tej grupie zawodowej), technicy i inny średni personel (7,0 tys. osób, tj. 5,5%) oraz pracownicy usług i sprzedawcy (5,1 tys. osób, tj. 2,3%).

W malejącym rankingu zawodów posiadanych przez najwyższą liczbę bezrobotnych absolwentów w końcu 2017 r., pierwsze miejsce pod względem liczebności zajmowali sprzedawcy 1,5 tys. osób (tj. 1,5% ogółu bezrobotnych zarejestrowanych w tym zawo-

dzie), natomiast pierwszą lokatę wśród zawodów nierobotniczych zajął technik żywienia i usług gastronomicznych (0,9 tys. bezrobotnych absolwentów, tj. 32,8%).

Ranking 10 zawodów według malejącej liczby bezrobotnych do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki w końcu 2017 r.

Zawód	Zarejestrowani bezrobotni ogółem		w tym w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki		
	w liczbach bezwzgl.	ranking	w liczbach bezwzgl.	ranking	w % do ogółu bezrobotnych
Ogółem	1 081 746		38 410		3,6
Bez zawodu	154 164		12 322		8,0
Posiadający zawody	927 582		26 088		2,8
w tym:					
Sprzedawca	99 699	1	1 472	1	1,5
Fryzjer	14 477	9	1 079	2	7,5
Kucharz	27 982	2	1 014	3	3,6
Technik żywienia i usług gastronomicznych	2 848	58	934	4	32,8
Mechanik pojazdów samochodowych	9 923	12	920	5	9,3
Technik ekonomista	18 029	6	775	6	4,3
Technik informatyk	4 670	36	740	7	15,8
Technik hotelarstwa	3 629	45	585	8	16,1
Specjalista administracji publicznej	6 193	26	472	9	7,6
Technik pojazdów samochodowych	1 074	149	377	10	35,1

Opracowanie własne na podstawie danych z zał. 3 do sprawozdania MRPiS-01 o rynku pracy

W rankingu 10 zawodów o najwyższej liczbie bezrobotnych absolwentów znalazł się 1 zawód wymagający wyższego wykształcenia, tj. specjalista administracji publicznej (blisko 0,5 tys. osób, tj. 7,6% bezrobotnych w tym zawodzie to absolwenci).

W 2017 r. w urzędach pracy zarejestrowało się 187,5 tys. absolwentów (tj. 9,8% napływu do bezrobocia ogółem). W porównaniu do roku 2016 odnotowano spadek rejestracji w tej grupie bezrobotnych o 31,0 tys. osób, tj. o 14,2%. W 2017 r. podjęcia pracy wśród absolwentów (84,8 tys. osób) stanowiły 8,0% ogółu podjąć pracy. W porównaniu do roku poprzedniego nastąpił spadek podjąć pracy w tej subpopulacji o 12,9 tys. osób, tj. o 13,2%.

W 2017 r. do urzędów pracy zgłoszono 7,2 tys. ofert pracy dla osób bezrobotnych w okresie do 12 miesięcy od dnia ukończenia nauki, co stanowiło 0,4% ogółu zgłoszonych ofert pracy. W porównaniu do 2016 r. liczba ofert pracy dla absolwentów wzrosła o 1,7 tys. ofert, tj. o 32,0%. W tym samym czasie liczba ofert pracy ogółem wzrosła o 13,4%.

W liczbie zgłoszonych w 2017 r. ofert pracy dla absolwentów było: 1,3 tys. ofert pracy z sektora publicznego, 5,9 tys. ofert z sektora prywatnego, 3,0 tys. ofert pracy niesubsydiowanej, 4,2 tys. ofert pracy subsydiowanej, 1,7 tys. ofert pracy sezonowej. W końcu 2017 r. niewykorzystanych pozostało 78 ofert pracy dla absolwentów.

Bezrobotni do 30 roku życia³

Odpowiadając na zjawisko upowszechnienia się edukacji na poziomie wyższym, w nowelizacji ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z 2014 r., wprowadzona została grupa osób do 30 r. ż., uznawanych za młodych bezrobotnych, będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

Ustawa wprowadziła szereg nowych instrumentów, w szczególności bonów, skierowanych wyłącznie do tychże bezrobotnych (bony stażowe, zatrudnieniowe, szkoleniowe i na zasiedlenie), które mają przyczynić się do szybkiej poprawy sytuacji młodych na rynku pracy.

Na koniec 2017 r. w urzędach pracy zarejestrowanych było 282,4 tys. bezrobotnych do 30 r.ż. i stanowili oni 26,1% ogółu bezrobotnych, pracę zaś podjęło 435,1 tys. osób w tej grupie, co stanowiło 40,9% ogółu podjąć pracy przez bezrobotnych.

³ W ramach statystyki publicznej dane nt. tej grupy gromadzone są od 2015 r.

Bezrobotni ogółem, w tym do 30 r. ż. oraz do 25 r. ż., którzy rozpoczęli udział w nowych formach aktywizacji w 2017 r.

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych ogółem	z ogółem			
		do 30 r. ż.	udział do ogółem w %	do 25 r. ż.	udział do ogółem w %
		w okresie sprawozdawczym			
Podjęcia pracy w ramach grantu na telepracę	0	0	0,0	0	0,0
Podjęcia pracy w ramach świadczenia aktywizacyjnego	11	1	9,1	0	0,0
Podjęcia pracy w ramach refundacji składek na ubezpieczenia społeczne	96	96	100,0	49	51,0
Podjęcia działalności gospodarczej w ramach bonu na zasiedlenie	341	340	99,7	97	28,4
Podjęcia pracy w ramach bonu zatrudnieniowego	1 302	1 302	100,0	685	52,6
Podjęcia pracy poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie	13 176	13 158	99,9	5 949	45,2
Rozpoczęcia prac społecznie użytecznych w ramach PAI	2 905	298	10,3	106	3,6
Rozpoczęcie szkolenia w ramach bonu szkoleniowego	4 830	4 825	99,9	2 946	61,0
Rozpoczęcie stażu w ramach bonu stażowego	1 683	1 677	99,6	1 096	65,1
Skierowania do agencji zatrudnienia w ramach zlecania działań aktywizacyjnych	12 082	2 269	18,8	1 121	9,3
Podjęcia pracy w ramach dofinansowania za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego powyżej 50 r. ż.	4 056	x	x	x	x
Razem	40 482	23 966	59,2	12 049	29,8

Źródło: Sprawozdanie MRPiPS-01 o rynku pracy.

Generalnie w przypadku bonów są to formy przeznaczone dla osób do 30 r. ż. lecz mogło się zdarzyć, że osoba miała przyznany bon będąc w wieku do 30 r. ż., natomiast otrzymała go już po ukończeniu 30 r. ż. Zatem w powyższej tabeli kolumna z liczbą bezrobotnych ogółem, w wierszach dotyczących bonów, może być wyższa od kolumny dla osób do 30 r. ż.

W 2017 r. z aktywnych programów rynku pracy skorzystało 249,0 tys. osób do 30 r. ż., w tym z nowych form aktywizacji skorzystało 24 tys. osób (59,2% ogółu bezrobotnych, którzy skorzystali z nowych form). W 2017 r. 1,7 tys. młodych do 30 r. ż. rozpoczęło staż w ramach bonu stażowego, 13,2 tys. podjęło pracę poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie, 4,8 tys. rozpoczęło szkolenie w ramach bonu szkoleniowego, 1,3 tys. osób podjęło pracę w ramach bonu zatrudnieniowego, a 340 młodych bezrobotnych podjęło działalność gospodarczą w ramach bonu na zasiedlenie. **Należy również wspomnieć o podjęciach pracy w ramach refundacji, o której mowa w art. 150f ustawy,** w ramach której w 2017 r. wyrejestrowano z ewidencji bezrobotnych 55,3 tys. osób do 30 roku życia (rok wcześniej 56,5 tys.). Dzięki tej formie co 5 aktywizowany młody bezrobotny podjął pracę.

Do poprawy sytuacji młodych ludzi na rynku pracy przyczyniła się również realizacja Gwarancji dla Młodzieży. Od 1 stycznia 2014 r., osoby do 25 r. ż., a od 1 stycznia 2016 r. osoby do 30 r. ż. są objęte Gwarancjami dla Młodzieży, czyli urzędy pracy mają obowiązek zapewnienia młodym ludziom dobrej jakości oferty zatrudnienia, dalszego kształcenia, przygotowania do zawodu lub stażu w ciągu 4 miesięcy od zakończenia kształcenia formalnego lub utraty pracy.

Łącznie od początku realizacji GdM (2014-2016) do gwarancji weszło 2,8 mln młodych ludzi, a prawie 2,5 mln wyszło z gwarancji. Ok. 65% stanowiły wyjścia tzw. pozytywne czyli skutkujące podjęciem pracy, kształceniem, szkoleniem, przygotowaniem zawodowym lub stażem. Niestety wysoka pozostaje rotacja młodych bezrobotnych tzn. niektóre osoby nawet kilkakrotnie wchodzi i wychodzi z gwarancji ponieważ wracają do rejestrów bezrobotnych, czy to po okresie zatrudnienia czy aktywizacji.

Znowelizowana ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy wprowadziła również ułatwienia w podejmowaniu zatrudnienia poprzez refundację składek na ubezpieczenia społeczne za bezrobotnych do 30 r. ż. podejmujących pierwszą pracę (w 2017 r. 96 osób do 30 r. ż. skorzystało z tej formy pomocy) oraz zwolniła pracodawców z obowiązku

odprowadzania składek na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za zatrudnione osoby w wieku do 30 r. ż.

Podsumowanie

Sytuacja na rynku pracy młodzieży, choć systematycznie się poprawia, to wciąż pozostaje trudna. Przejawia się to niskim wskaźnikiem aktywności zawodowej oraz wysoką stopą bezrobocia młodych, choć nie dzieje się tak tylko w Polsce, ale również w wielu krajach UE. **Według danych Eurostat zharmonizowana stopa bezrobocia młodzieży w grudniu 2017 r. wyniosła w Polsce 13,5%⁴ (w UE 16,1%), czyli była 3-krotnie wyższa niż zharmonizowana stopa bezrobocia ogółem w kraju (4,4%).**

Wprawdzie na przestrzeni ostatnich kilku lat sytuacja znacząco się poprawiła, o czym świadczy spadek udziału młodych do 25 r. ż. w liczbie zarejestrowanych z przeszło 30% w latach 1993-95 do 12,4% w końcu 2017 r., ale wciąż napotykają oni problemy w płynnym wejściu na rynek pracy. Dlatego też, nowelą ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, wprowadzono szereg nowych rozwiązań przeznaczonych do walki z bezrobociem młodzieży.

Wysokie bezrobocie młodych stanowi poważny problem społeczny gdyż wywołuje skutki społeczne, ekonomiczne i polityczne. Efektem bezrobocia młodych może być ubóstwo, marginalizacja, a w skrajnych przypadkach wykluczenie społeczne. Trudna sytuacja na rynku pracy osób młodych najczęściej wiązana bywa z brakiem doświadczenia zawodowego oraz niedopasowaniem kwalifikacji do potrzeb rynku pracy. Coraz większa część młodych ludzi w celu zwiększenia możliwości znalezienia odpowiedniej pracy decyduje się na podnoszenie swoich kwalifikacji zawodowych zdobywając wyższe wykształcenie, a w jego trakcie odbywając staże, praktyki, czy podejmując pracę. Sprzyja temu dynamiczny rozwój szkolnictwa, przede wszystkim wyższego, co spowodowało, że na przestrzeni ostatnich 20 lat liczba studentów wzrosła ponad czterokrotnie. W roku akademickim 2016/2017 w 390 szkołach wyższych kształciło się 1 348,8 tys. osób, podczas gdy w roku szkolnym 1990/1991 było to niewiele ponad 400 tys. osób. Współczynnik skolaryzacji brutto⁵ wzrósł w tym czasie z 12,9% do 47,4%. Należy jednak zauważyć, że od roku akademickiego 2005/2006 – kiedy to liczba studentów osiągnęła rekordową wartość 1 953,8 tys. – notujemy jej systematyczny spadek. Zmiany te związane są ze stale malejącą liczbą ludności w wieku 19-24 lata.

W roku akademickim 2015/2016 spośród ogólnej liczby 364,6 tys. absolwentów szkół wyższych 21% stanowili absolwenci kierunków związanych z biznesem i administracją, a odsetek absolwentów na kierunkach pedagogicznych, społecznych oraz inżynieryjno-technicznych i medycznych wyniósł po 10%.⁶ Tymczasem kierunek uzyskanego wykształcenia ma wpływ na powodzenie na rynku pracy. Obok niego liczą się także zdobyte umiejętności, czy posiadane doświadczenie zawodowe. Warto wspomnieć, że wybór kierunków studiów stanowi wypadkową wielu czynników, takich, jak: zainteresowania, możliwości podjęcia studiów na określonym kierunku, oferta szkół wyższych, czy odległość od miejsca zamieszkania. Z drugiej strony faktem jest, że zapotrzebowanie to pozostaje wciąż niedostatecznie zbadane, z uwagi na to, że pracodawcy niejednokrotnie mają problem z określeniem przyszłych potrzeb kadrowych.

Poprawa podstawowych wskaźników obrazujących sytuację na rynku pracy niewątpliwie jest efektem zarówno korzystnej sytuacji gospodarczej, jak również nakierowania wsparcia na pomoc młodym ludziom - osoby do 30 r. ż. stanowią blisko połowę aktywizowanych bezrobotnych, choć ich udział wśród bezrobotnych jest niemal 2-krotnie niższy.

⁴ Eurostat News release euro indicators, January 2018, 22/2018 – 31 January 2018

⁵ Współczynnik skolaryzacji brutto jest to wyrażony procentowo stosunek wszystkich osób uczących się na danym poziomie do całej populacji (według stanu w dniu 31 grudnia) osób będących w wieku nominalnie przypisanym temu poziomowi kształcenia (19-24 lata).

⁶ Szkoły wyższe i ich finanse w 2016 r., GUS, Warszawa 2017.

Bilans bezrobotnych do 30 r. ż. i do 25 r. ż. w okresie sprawozdawczym

Wyszczególnienie o - ogółem k - kobiety		Liczba bezrobotnych ogółem w 2017 r.	do 30 r. ż.					do 25 r. ż.							
			2017		2016		% udział do ogółem (kol. 2:1)	2017		2016		% udział do ogółem (kol. 7:1)			
			w osobach	w %	w osobach	w %		w osobach	w %	w osobach	w %				
			1	2	3	4		5	6	7	8		9	10	11
Bezrobotni zarejestrowani w okresie sprawozdawczym "napływ"		o	1 914 774	813 837	100,0	958 893	100,0	42,5	475 972	100,0	564 982	100,0	24,9		
		k	941 401	416 113	51,1	484 883	50,6	44,2	238 100	50,0	278 183	49,2	25,3		
Bezrobotni wyrejestrowani w okresie sprawozdawczym "odpływ"		o	2 168 307	864 352	100,0	1 015 989	100,0	39,9	489 812	100,0	582 268	100,0	22,6		
		k	1 058 158	433 963	50,2	505 038	49,7	41,0	239 155	48,8	280 681	48,2	22,6		
w tym z powodu	podjęcia pracy	o	1 063 782	435 123	50,3	517 850	51,0	40,9	232 418	47,5	279 365	48,0	21,8		
		k	531 046	220 693	25,5	263 831	26,0	41,6	113 382	23,1	136 347	23,4	21,4		
	w tym	pracy niesubsydiowanej	o	828 224	314 568	36,4	395 175	38,9	38,0	169 174	34,5	215 802	37,1	20,4	
			k	422 362	164 063	19,0	206 289	20,3	38,8	85 091	17,4	108 329	18,6	20,1	
		podjęcie działalności gospodarczej	o	35 324	7 560	0,9	8 576	0,8	21,4	2 811	0,6	3 280	0,6	8,0	
			k	13 468	2 458	0,3	2 866	0,3	18,3	760	0,2	942	0,2	5,6	
		pracy sezonowej	o	41 454	17 028	2,0	21 500	2,1	41,1	10 082	2,1	12 985	2,2	24,3	
			k	21 520	8 921	1,0	11 242	1,1	41,5	5 287	1,1	6 656	1,1	24,6	
		pracy subsydiowanej	o	235 558	120 555	13,9	122 675	12,1	51,2	63 244	12,9	63 563	10,9	26,8	
			k	108 684	56 630	6,6	57 542	5,7	52,1	28 291	5,8	28 018	4,8	26,0	
		w tym	prac interwencyjnych	o	43 059	12 159	1,4	11 229	1,1	28,2	6 669	1,4	6 062	1,0	15,5
				k	23 358	6 579	0,8	6 203	0,6	28,2	3 412	0,7	3 136	0,5	14,6
	robót publicznych		o	36 073	6 200	0,7	6 435	0,6	17,2	2 714	0,6	2 856	0,5	7,5	
			k	17 654	3 864	0,4	3 949	0,4	21,9	1 654	0,3	1 643	0,3	9,4	
	podjęcia działalności gospodarczej		o	42 429	20 679	2,4	21 254	2,1	48,7	7 588	1,5	8 101	1,4	17,9	
			k	16 474	8 075	0,9	8 092	0,8	49,0	2 573	0,5	2 653	0,5	15,6	
	podjęcia pracy w ramach refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego		o	36 062	11 163	1,3	13 091	1,3	31,0	6 471	1,3	7 768	1,3	17,9	
			k	13 505	3 865	0,4	4 627	0,5	28,6	2 121	0,4	2 559	0,4	15,7	
	inne		o	59 294	55 797	6,5	58 919	5,8	94,1	33 119	6,8	33 567	5,8	55,9	
			k	28 896	27 131	3,1	28 961	2,9	93,9	15 300	3,1	15 502	2,7	52,9	
	rozpoczęcia szkolenia	o	50 432	23 631	2,7	25 203	2,5	46,9	12 842	2,6	13 730	2,4	25,5		
		k	15 716	6 118	0,7	6 679	0,7	38,9	2 702	0,6	2 975	0,5	17,2		
	rozpoczęcia stażu	o	164 381	101 702	11,8	113 613	11,2	61,9	66 745	13,6	74 148	12,7	40,6		
		k	114 525	69 816	8,1	77 789	7,7	61,0	45 044	9,2	49 862	8,6	39,3		
	rozpoczęcia przygotowania zawodowego	o	150	93	0,0	137	0,0	62,0	63	0,0	94	0,0	42,0		
		k	46	25	0,0	55	0,0	54,3	17	0,0	37	0,0	37,0		
	rozpoczęcia pracy społecznie użytecznej	o	34 533	3 053	0,4	4 141	0,4	8,8	966	0,2	1 425	0,2	2,8		
		k	19 044	2 290	0,3	3 061	0,3	12,0	644	0,1	969	0,2	3,4		
	skierowanie do agencji zatrudnienia w ramach zlecania działań aktywizacyjnych	o	12 082	2 269	0,3	3 529	0,3	18,8	1 121	0,2	1 999	0,3	9,3		
		k	7 075	1 540	0,2	2 355	0,2	21,8	701	0,1	1 252	0,2	9,9		
	odmowy bez uzasadn. przycz. przyjęcia propoz. odpow. pracy lub innej formy pomocy, w tym w ramach PAI	o	93 362	39 028	4,5	40 670	4,0	41,8	23 074	4,7	24 452	4,2	24,7		
		k	36 845	15 898	1,8	16 763	1,6	43,1	9 000	1,8	9 756	1,7	24,4		
	odmowy ustalenia profilu pomocy	o	60	24	0,0	30	0,0	40,0	15	0,0	16	0,0	25,0		
		k	18	10	0,0	10	0,0	55,6	8	0,0	7	0,0	44,4		
	niepotwierdzenia gotowości do pracy	o	402 786	162 622	18,8	201 870	19,9	40,4	95 614	19,5	121 076	20,8	23,7		
		k	142 844	62 055	7,2	73 162	7,2	43,4	35 911	7,3	43 167	7,4	25,1		
	dobrowolnej rezygnacji ze statusu bezrobotnego	o	149 298	62 839	7,3	70 157	6,9	42,1	37 472	7,7	43 238	7,4	25,1		
		k	89 028	36 941	4,3	40 566	4,0	41,5	21 304	4,3	24 491	4,2	23,9		
	podjęcia nauki	o	4 667	4 349	0,5	5 600	0,6	93,2	3 846	0,8	4 907	0,8	82,4		
		k	2 794	2 551	0,3	3 277	0,3	91,3	2 283	0,5	2 890	0,5	81,7		
	nabycia praw emerytalnych lub rentowych	o	22 492	3 074	0,4	3 126	0,3	13,7	1 763	0,4	1 792	0,3	7,8		
		k	11 361	1 690	0,2	1 664	0,2	14,9	920	0,2	917	0,2	8,1		
	innych	o	104 123	26 545	3,1	30 063	3,0	25,5	13 873	2,8	16 026	2,8	13,3		
		k	47 900	14 336	1,7	15 826	1,6	29,9	7 239	1,5	8 011	1,4	15,1		
Bezrobotni, którzy rozpoczęli udział w aktywnych programach rynku pracy		o	485 054	249 034	28,8	265 769	26,2	51,3	143 860	29,4	152 960	26,3	29,7		
		k	258 015	134 879	15,6	145 126	14,3	52,3	76 698	15,7	81 861	14,1	29,7		

Zródło: Sprawozdanie MRPiPS-01 o rynku pracy

Struktura bezrobotnych ogółem, do 30 r. ż. i do 25 r. ż. według stanu w końcu okresu sprawozdawczego

Wyszczególnienie		Liczba bezrobotnych ogółem w końcu 2017 r.	bezrobotni do 30 r.ż.					bezrobotni do 25 r. ż.						
			2017	2016	wzrost/spadek 2017 do 2016		(kolumna 2:1) udział w liczbie bezrobotnych ogółem w poszczeg. kategoriach w końcu 2017 r.	2017	2016	wzrost/spadek 2017 do 2016		(kolumna 7:1) udział w liczbie bezrobotnych ogółem w poszczeg. kategoriach w końcu 2017 r.		
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
		w liczbach bezwzględnych					w %		w liczbach bezwzględnych				w %	
płeć	kobieta	595 530	180 301	218 680	-38 379	-17,6	30,3	80 936	102 002	-21 066	-20,7	13,6		
	mężczyzna	486 216	102 065	145 221	-43 156	-29,7	21,0	53 397	77 201	-23 804	-30,8	11,0		
miejsce zamieszkania	wieś	493 055	155 107	199 775	-44 668	-22,4	31,5	79 419	106 842	-27 423	-25,7	16,1		
	miasto	588 691	127 259	164 126	-36 867	-22,5	21,6	54 914	72 361	-17 447	-24,1	9,3		
czas pozostawania bez pracy w miesiącach	do 1	109 800	39 882	51 126	-11 244	-22,0	36,3	21 564	27 923	-6 359	-22,8	19,6		
	1-3	213 421	73 313	91 790	-18 477	-20,1	34,4	39 690	50 618	-10 928	-21,6	18,6		
	3-6	159 787	48 876	66 074	-17 198	-26,0	30,6	25 669	36 583	-10 914	-29,8	16,1		
	6-12	160 334	39 489	55 739	-16 250	-29,2	24,6	17 047	24 751	-7 704	-31,1	10,6		
	12-24	166 989	41 713	53 581	-11 868	-22,1	25,0	17 909	24 245	-6 336	-26,1	10,7		
	pow. 24	271 415	39 093	45 591	-6 498	-14,3	14,4	12 454	15 083	-2 629	-17,4	4,6		
wykształcenie	wyższe	149 491	47 710	62 890	-15 180	-24,1	31,9	9 425	13 373	-3 948	-29,5	6,3		
	policealne i śr. zawod.	234 599	69 636	88 785	-19 149	-21,6	29,7	37 351	49 180	-11 829	-24,1	15,9		
	średnie ogólnokszzt.	117 266	53 988	68 741	-14 753	-21,5	46,0	27 306	35 900	-8 594	-23,9	23,3		
	zasadnicze zawodowe	281 679	48 966	64 585	-15 619	-24,2	17,4	28 013	39 330	-11 317	-28,8	9,9		
	gimnazjalne i poniżej	298 711	62 066	78 900	-16 834	-21,3	20,8	32 238	41 420	-9 182	-22,2	10,8		
staż pracy	do 1 roku	208 919	94 495	119 109	-24 614	-20,7	45,2	45 118	57 974	-12 856	-22,2	21,6		
	1-5	253 914	88 178	109 747	-21 569	-19,7	34,7	32 926	42 886	-9 960	-23,2	13,0		
	5-10	165 675	11 923	15 370	-3 447	-22,4	7,2	926	1 249	-323	-25,9	0,6		
	10-20	165 370	316	431	-115	-26,7	0,2	x	x	x	x	x		
	20-30	101 058	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		
	30 lat i więcej	36 394	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		
	bez stażu	150 416	87 454	119 244	-31 790	-26,7	58,1	55 363	77 094	-21 731	-28,2	36,8		
Razem		1 081 746	282 366	363 901	-81 535	-22,4	26,1	134 333	179 203	-44 870	-25,0	12,4		

Źródło: załącznik 1 do sprawozdania MRPIPS-01 o rynku pracy

Opracowano:

Wydział Analiz i Statystyki (JML, WK)

<http://www.mpips.gov.pl/analizy-i-raporty/raporty-sprawozdania/rynek-pracy/>